

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) –työryhmän kokous 18.3.2021 muistio

Aika: 18.3.2021 klo 10-12

Paikka: Etäyhteyksin

Läsnä: Jaana Kaipainen (pj), MMM
Outi Honkatukia, YM (10-10.30)
Johannes Lounasheimo, YM (10.30-12.00)
Tatu Liimatainen, MMM
Tatu Torniainen, MMM
Bettina Lemström, TEM
Satu Rantala, MMM
Tuire Valkonen, LVM (11.30 asti)
Riikka Knaapi, MMM
Armi Liinamaa, VM
Birgitta Vainio-Mattila, MMM
Jyri Inha, VM (11.20 asti)
Marja-Liisa Tapio-Biström, MMM
Päivi Kari, MMM (klo 10.15 alkaen)
Ansa Palojärvi, Luke
Anna Salminen, MMM
Joel Järvinen, MMM

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

2. Työryhmän kokoonpano ja tehtävät

Osallistujat esittäytyivät ja kertoivat kytköksistään maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuuden työryhmässä tehtävään työhön.

Työryhmän puheenjohtajana toimii Jaana Kaipainen (MMM) ja varapuheenjohtajana Tatu Torniainen (MMM). Sihteereinä toimivat Anna Salminen (MMM), Joel Järvinen (MMM) sekä Ansa Palojärvi (Luke).

Kerrottiin, että MMM:n viestinnän edustajana viestintäasiantuntijat Juuli Hilska ja Päivi Kari osallistuvat myös tarvittaessa kokouksiin.

Tiedotettiin, että Johannes Lounasheimo on nimetty YM:n varajäseneksi.

a) pysyvät asiantuntijat

Asettamispäätöksen mukaan työryhmä nimeää pysyvät asiantuntijat ryhmään. Puheenjohtaja esitti, että pysyviksi asiantuntijoiksi kutsuttaisiin Ilmastopaneelin jäsenet Heli Peltola ja Kristiina Regina maankäyttösektorin asiantuntijoina. Työryhmä hyväksyi ehdotuksen.

b) Työryhmän tehtävät

Puheenjohtaja kävi läpi työn tavoitteet. Työryhmän tavoitteena on tehdä MMM:lle ehdotus maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaksi. Maankäyttösektori on hankkeessa määritelty ilmastosopimuksen mukaan (metsämaa, viljelysmaa, ruohikkoalueet, rakennettu maa, kosteikot ja muu

maankäyttö). Lisäksi tarkastelussa on maankäytön muutokset, erityisesti metsäkadon torjuminen ja metsitys.

Suunnitelmaa tehdään johdonmukaisesti muihin keskeisiin strategioihin nähden. Työryhmän jäseniä kannustetaan osaltaan tuomaan esiin strategioiden välisiä kytkentöjä ristikkäisyyksien välttämiseksi. Erityisesti energia- ja ilmastostrategia sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU) sekä näiden tausta-aineistot ovat MISU:n kannalta keskeisiä.

Työryhmän tehtäviä ovat lisäksi ympäristövaikutusten arvioinnin (SOVA) ohjaaminen sekä viestintä. Lisäksi suunnitelman laatimisen osana tunnistetaan tutkimus- ja kehittämistarpeita, ja voidaan vaikuttaa Hiilestä kiinni -tutkimus- ja kehittämishankkeiden sekä tieto-ohjelman sisältöön. Työryhmä voi myös toimia tarvittaessa poikkihallinnollisten hankkeiden ohjausryhmänä. Muita tehtäviä voidaan määrittellä työn edetessä. Työn edistymisestä raportoidaan maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuuden seurantaryhmälle sekä ministerityöryhmälle.

3. Työn tausta ja lähtökohdat, tavoitteet ja aikataulu

Puheenjohtaja esitteli työn taustan ja lähtökohdat, joista käytiin tarkentavaa keskustelua. Työn taustalla on hallitusohjelman kirjaus kokonaisvaltaisesta maankäyttösektorin ilmasto-ohjelmasta. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmalla kytketään nielupolitiikan vahvemmin osaksi ilmastolain mukaista suunnittelujärjestelmää. Hallitusohjelman linjausten mukaisesti suunnitelman valmistelussa keskeistä on huomioida, että ilmastotoimenpiteet toteutetaan sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti. Hallitusohjelman mukaisten maankäyttösektorin lisätoimien tavoitteena on saada aikaan vähintään 3 Mt CO₂-ekv. vuosittainen nettovähennys vuoteen 2035 mennessä.

Energia- ja ilmastostrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiittisen suunnitelman valmistelua tukeva HIISI-tutkimushanke tuottaa myös MISU:n valmistelun kannalta tärkeää tietoa. Tausta-aineistona voidaan käyttää toimijoiden valmistelemia vähähiilitiekarttoja soveltuvin osin. Lisäksi Luonnonvarakeskuksen tuottaman maankäyttösektorin ilmastotoimien vaikuttavuusarvioinnin (ILMAVA-hanke) tulokset tukevat työtä. Toimeenpanon keskeisiä instrumentteja ovat maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -toimenpiteiden ohella Kansallinen metsästrategia, CAP-suunnitelma ja ilmastomuutokseen sopeutumisstrategia. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmalla on kytköksiä muun muassa ilmastoruokaohjelmaan, biotalousstrategiaan, kiertotalousstrategiaan ja monimuotoisuusstrategiaan.

Työryhmän toimikausi päättyy asettamispäätöksen mukaan 31.1.2022. SOVA käynnistetään suunnitelman valmistelun rinnalla ja sen on tarkoitus tukea valmistelutyötä.

Maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -toimenpidekokonaisuus on tarkoitus kytkeä osaksi MISU:n toimeenpanoa. Maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuuden seurantaryhmää on tarkoitus hyödyntää myös MISU:n sidosryhmäfoorumina työn edetessä.

Seuraavaan kokoukseen valmistellaan tarkempi työsuunnitelma. Myös hankkeen viestintäsuunnitelmaan ja kuulemiskäytäntöihin palataan tulevilla kokouksilla.

4. Suunnitelman alustava sisältörunko

Työryhmälle esitettiin maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman alustava rakenne. Suunnitelmaan tulee strateginen osa vuoteen 2035 asti ja toimenpideohjelma, joka arvioitaisiin hallituskausittain. Toimenpideohjelmassa on tarkoitus kuvata, kuinka asetetut tavoitteet käytännössä toteutetaan, resurssitarpeet, toimintakehys sekä kuvaus seurannasta. Pääinstrumentti toimenpiteiden vaikutusten seurannassa olisi kasvihuonekaasuraportointi, jonka rinnalle voidaan osana suunnitelman valmistelua mieltää myös muita seurantavälineitä.

Työryhmässä keskusteltiin, että ilmastosuunnitelmaan esitettävien toimenpiteiden tulee olla aidosti toteuttamiskelpoisia suhteutettuna voimavaroihin ja määrärahoihin. Luonnonprosesseissa ja mittausmenetelmissä on epävarmuutta, kun mittausmenetelmät kehittyvät, eikä kaikki soveltuva pinta-ala ole todellisuudessa käytettävissä toimenpiteisiin, mikä tulee ottaa huomioon. Oikeudenmukaisuuden sisällyttäminen on myös tärkeää. Toimenpiteitä määritellään myös muualla (mm. Hallitusohjelma, Hiilestä kiinni -hankkeet, tutkimus- ja innovaatio-ohjelma). Tärkeää on nähdä horisontaaliset vaikutuslinjat, niiden avaamisessa MISU-työryhmän merkitys voi olla iso.

Sovittiin, että seuraavassa kokouksessa esitellään syvällisemmin maa- ja metsätalousministeriön käynnistämien Hiilestä kiinni-toimenpiteiden edistymistä työryhmälle.

Työryhmälle tarkennettiin, että toimenpidekokonaisuudessa eivät ole mukana maatalouden päästöt yleisesti, vaan pelkästään maankäyttösektorin osalta.

5. Aineistot ja mahdolliset lisätietotarpeet

Puheenjohtaja kertasi keskeiset tausta-aineistot ja niiden kytkökset MISU:n laadintaan. Luonnonvarakeskuksen asiantuntemusta voidaan hyödyntää toimenpiteiden määrittelyssä ja ilmastovaikutuksia laskiessa.

6. Viestintä ja vuorovaikutus

Työryhmälle kerrottiin ajankohtaiset viestintäasiat.

Hankkeelle on avattu verkkosivut ja hanke löytyy valtioneuvoston hankeikkunasta, jossa julkaistaan myös työryhmän pöytäkirjat. Maa- ja metsätalousministeriö viestii maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman etenemisestä myös osana maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -toimenpidekokonaisuuden viestintää. Sidosryhmille viestitään muun muassa Hiilestä kiinni uutiskirjeessä ja sosiaalisessa mediassa hyödynnetään MISU:n omaa aihetunnistetta #MISU2035, Hiilestä kiinni -kokonaisuuden aihetunnistetta #hiilestäkiinni sekä valtioneuvoston ilmastotoimien yhteistä aihetunnistetta #hiilineutraali2035.

Työryhmälle tiedotettiin, että hankkeen viestinnän toteutuksesta vastaa ensisijaisesti viestintäsihteerit Juuli Hilska.

Työryhmä keskusteli osallistamiskokemuksista muiden ohjelmien ja strategioiden osalta ja pohti, kuinka kansalaiskyselyjä, työpajoja, webinaareja ja muita vuorovaikutuskeinoja voitaisiin hyödyntää työn tukena ja avoimuuden edistämiseksi. Myös EU:lle ja kansainväliselle yleisölle kohdennettu viestintä Suomen ilmastotoimista koettiin tärkeäksi. Maanomistajat ja nuoret mainittiin myös erityisinä kohderyhminä. Ideat huomioidaan viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelman työstössä.

7. Muut mahdolliset asiat

a) kokouskäytännöt

Työryhmän kokoukset järjestetään toistaiseksi etänä. Ennen kesälomia suunnitteilla on kaksi kokousta.

Eri ministeriöt voivat lähettää kokouksiin varajäsenen, jos varsinainen jäsen on estynyt. Varsinaisen tai varajäsenen ollessa estynyt osallistumaan kokoukseen on mahdollista pyytää tilalle kollegaa, osallistujasta tulisi tällöin ilmoittaa ennakkoon työryhmän sihteereille Joel Järviselle ja Anna Salmiselle.

b) seuraavat kokoukset

Sovittiin seuraavat kokouspäivät ja alustavat aiheet. Mahdollisia muita aiheita saa toimittaa sihteereille.

Seuraavassa kokouksessa käsitellään muun muassa työsuunnitelmaa, viestintäsuunnitelmaa sekä maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuuden edistymistä. Ennen kesää on tarkoitus kuulla myös päivitys HIISI-hankkeesta.

8. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 11.50.